

Przedmiot i cele badań

Przed przystąpieniem do sformułowania problemów badań należy określić ich przedmiot i cel. Według Z. Skornego wymaga to „uświadomienia sobie, po co podejmujemy badania oraz do czego mogą być przydatne uzyskane w nich wyniki.” [\[1\]](#)

Przedmiotem badań jest – w najogólniejszym znaczeniu tego pojęcia – psychika ludzka. Pojęcie to było odmiennie rozumiane przez przedstawicieli różnych teorii i kierunków psychologicznych. Generalnie zaznaczyły się trzy zasadnicze koncepcje psychiki wypracowane przez przedstawicieli psychologii introspekcyjnej, behawioryzmu i psychoanalizy.

Zgodnie z poglądami przedstawicieli psychologii introspekcyjnej, psychika to całokształt świadomych przeżyć psychicznych człowieka. Przeżycia te poznawane są metodą introspekcji, polegającą na słownym opisywaniu tych odczuć przez osobę, u której one wystąpiły. Podsumowując to ujęcie, można stwierdzić, iż zasadniczym celem badań jest tu dokonanie opisu przeżyć człowieka, opracowanie ich kwalifikacji oraz ustalenie różnych zależności zachodzących między nimi.

Natomiast w ujęciu behawiorystycznym, przedmiotem badań jest zachowanie się, a w szczególności reakcje organizmu. Badania behawiorystyczne zmierzały do dokonania opisu elementarnych faktów występujących w zachowaniu się oraz ustalenia ich zależności od podniet zewnętrznych działających na organizm. Przy takim ujęciu przedmiotu badań zasadniczą metodą poznania była obserwacja zachowania się przeprowadzana w warunkach eksperymentu.

Trzeci sposób ujmowania przedmiotu badań został wypracowany przez przedstawicieli psychoanalizy: Z. Freuda, C. G. Junga, A. Adlera. Zgodnie z tym ujęciem zasadniczym przedmiotem badań są procesy zachodzące w podświadomości człowieka. Według psychoanalitików dla poznania i zrozumienia ludzkiej psychiki

należy poznać treść podświadomości, tkwiące w niej kompleksy, urazy, nieuświadomiane pragnienia i dążenia, będące zasadniczym czynnikiem determinującym zarówno świadome przeżycia, jak też zachowanie człowieka. [2]

W pedagogice, przedmiotem badań, jak pisze W. Zaczyński: „jest przede wszystkim świadoma działalność pedagogiczna, a więc procesy wychowania i nauczania, samowychowania i uczenia się, ich cele, treści, przebieg, metody, środki i organizacja”. [3]

Przedmiotem badań owej pracy jest samoocena i aspiracje życiowe młodzieży szkolnej.

Można wyróżnić dwa rodzaje celów:

1. Teoretyczno – poznawcze
2. Praktyczno – wdrożeniowe [4]

Oczekiwany celem niniejszych badań jest określenie związku pomiędzy poziomem samooceny, a aspiracjami życiowymi młodzieży.

Celem teoretyczno – poznawczym jest interdyscyplinarna analiza literatury dotyczącej samooceny i aspiracji, ponadto poznanie poziomu samooceny młodzieży licealnej oraz określenie aspiracji życiowych tej młodzieży.

Natomiast cele praktyczno – wdrożeniowe, dotyczą wykorzystania badań w praktyce, czyli w działalności wychowawczej, społecznej lub innej formie aktywności ludzkiej. Przede wszystkim uzyskane wyniki będą przydatne przy opracowywaniu dyrektyw dotyczących kształtowania samooceny adekwatnej wśród uczniów.

Przedmiot badań

Przedmiotem badań są aspiracje życiowe młodzieży, rozumiane jako zespół dążeń, celów i marzeń, które młodzi ludzie chcą realizować w przyszłości. Badania koncentrują się na zrozumieniu, jakie czynniki wpływają na kształtowanie tych

aspiracji, jak są one realizowane oraz jakie bariery i wyzwania młodzież napotyka na drodze do ich osiągnięcia. W szczególności przedmiotem analizy są:

1. **Źródła aspiracji** – środowisko rodzinne, szkoła, media, rówieśnicy oraz inne czynniki kulturowe i społeczne.
2. **Typy aspiracji** – edukacyjne, zawodowe, osobiste, społeczne.
3. **Proces kształtowania aspiracji** – jak młodzież formułuje swoje cele i marzenia oraz jakie są etapy tego procesu.
4. **Rola edukacji** – jak system edukacyjny wpływa na rozwój aspiracji młodzieży oraz jakie działania mogą wspierać ich realizację.
5. **Bariery i wyzwania** – jakie trudności i ograniczenia napotykają młodzi ludzie w dążeniu do swoich celów oraz jakie są przyczyny tych problemów.
6. **Zróżnicowanie społeczne** – jak różne grupy społeczne różnią się pod względem aspiracji i jakie są tego przyczyny.

Cele badań

Głównym celem badań jest wszechstronne zrozumienie aspiracji życiowych młodzieży oraz opracowanie rekomendacji, które mogą pomóc w lepszym wspieraniu młodych ludzi w realizacji ich celów i marzeń. Cele te można podzielić na kilka szczegółowych punktów:

1. **Identyfikacja źródeł aspiracji** – badanie, jakie czynniki najbardziej wpływają na kształtowanie aspiracji młodzieży oraz jak różne źródła (rodzina, szkoła, media) przyczyniają się do tego procesu.
2. **Analiza typów aspiracji** – zrozumienie, jakie są najczęstsze aspiracje młodych ludzi w różnych obszarach życia (edukacja, praca, życie osobiste) oraz jakie są ich priorytety.
3. **Ocena roli edukacji** – zbadanie, jak system edukacyjny (programy nauczania, doradztwo zawodowe, wsparcie

emocjonalne) wpływa na kształtowanie i realizację aspiracji młodzieży.

4. **Identyfikacja barier i wyzwań** – określenie, jakie trudności i ograniczenia napotykają młodzi ludzie w dążeniu do swoich celów oraz jakie są główne przyczyny tych problemów.
5. **Propozycje interwencji edukacyjnych** – opracowanie rekomendacji dla decydentów politycznych, nauczycieli i doradców zawodowych, które mogą pomóc w lepszym wspieraniu młodzieży w realizacji ich aspiracji.
6. **Promowanie równości szans** – zbadanie, jak nierówności społeczne wpływają na aspiracje młodzieży oraz jakie działania mogą przyczynić się do wyrównania szans w dostępie do edukacji i wsparcia.
7. **Wzmacnianie roli mediów** – analiza, jak media wpływają na kształtowanie aspiracji młodzieży oraz jakie są możliwości promowania realistycznych i pozytywnych wzorców sukcesu.

Poprzez realizację tych celów, badania mają na celu nie tylko zrozumienie złożoności aspiracji życiowych młodzieży, ale także dostarczenie praktycznych narzędzi i wskazówek, które mogą przyczynić się do lepszego wsparcia młodych ludzi w ich dążeniach do osiągnięcia sukcesu i samorealizacji. Ostatecznym celem jest stworzenie bardziej sprawiedliwego i efektywnego systemu edukacyjnego, który odpowiada na zróżnicowane potrzeby i aspiracje młodzieży, umożliwiając im pełne wykorzystanie swojego potencjału.

---

[1] M. Węglińska: *Jak pisać pracę magisterską*, Kraków 1997, s. 8.

[2] Z. Skorny: *Metody badań i diagnostyka psychologiczna*, Wrocław 1974, s. 13- 15.

[3] W. Zaczyński: *Praca badawcza nauczyciela*, Warszawa 1968,

s. 153.

[4] M. Węglińska: *Jak pisać pracę...* op. cit., s 9.

Jeśli potrzebujesz pomocy w pisaniu nowej pracy z pedagogiki, to polecamy serwis [pisanie prac z pedagogiki](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac.